

บทนำ

ในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในปัจจุบัน การให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจของประเทศที่พัฒนา แก่ประเทศกำลังพัฒนาได้กลายมาเป็นเครื่องมือสำคัญประการหนึ่งของนโยบายต่างประเทศ ดังนั้นความช่วยเหลือของประเทศที่พัฒนาแล้วจึงถูกมองว่าเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมผลประโยชน์ของประเทศพัฒนา มากกว่าที่จะมีวัตถุประสงค์เพื่อจะช่วยการพัฒนาของประเทศที่กำลังพัฒนาอย่างแท้จริง การจัดตั้งสถาบันการเงินระหว่างประเทศ เช่นธนาคารโลก จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อจะขจัดปัญหาดังกล่าว ซึ่งโดยหลักการแล้วย่อมจะหมายความว่า ธนาคารโลกจะเป็นเครื่องส่งเสริมความสัมพันธ์ในทางเศรษฐกิจได้ดีกว่าความช่วยเหลือโดยวิธีอื่น ๆ แต่ในทางปฏิบัติ ธนาคารโลกยังคงเป็นองค์กรซึ่งมีประเทศอุตสาหกรรมเพียงไม่กี่ประเทศมีบทบาทสำคัญ ทำให้เกิดปัญหาว่าธนาคารโลกจะสามารถแยกตัวออกจากอิทธิพลทางด้านการเมือง และสามารถช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาอย่างแท้จริงได้หรือไม่

ความมุ่งหมายและขอบเขตของการศึกษา

วิทยานิพนธ์เรื่อง "ธนาคารโลกกับพัฒนาการเศรษฐกิจของไทย" นี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงบทบาทของธนาคารโลกในการส่งเสริมพัฒนาการเศรษฐกิจ โดยศึกษาเฉพาะกรณีประเทศไทยว่า จะสามารถเป็นเครื่องมือส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจได้ดีกว่าการให้ความช่วยเหลือโดยวิธีอื่นหรือไม่ โดยจะได้ศึกษาถึงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างธนาคารโลกและประเทศไทยตั้งแต่ที่ประเทศไทยเริ่มสมัครเข้าเป็นสมาชิกของธนาคารโลกใน พ.ศ. ๒๔๙๒ จนกระทั่งถึงปี ๒๕๑๔ ซึ่งเป็นปีสิ้นสุดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ ๒

วิธีการศึกษา

ในการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างธนาคารโลกและประเทศไทยนี้ ผู้เขียนได้ใช้ข้อมูล ๒ แบบด้วยกันคือ ข้อมูลขั้นปฐมได้จากการวิเคราะห์จากเอกสารของธนาคารแห่งประเทศไทย และของสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นรายงานการประชุมของคณะอนุกรรมการพิจารณาการกอบกู้หนี้ ข้อมูลอีกส่วนหนึ่งได้จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่วนข้อมูลขั้นที่สองได้จากหนังสือ บทความ วารสารและเอกสารของทางราชการ

ลักษณะการเขียน จะเป็นไปในลักษณะการบรรยายประกอบการวิเคราะห์ (Descriptive Analytical) เป็นส่วนใหญ่ การวิเคราะห์จะอาศัยข้อมูลทางเศรษฐศาสตร์เป็นพื้นฐาน ใช้วิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเป็นหลัก เนื้อเรื่องแบ่งออกเป็น ๔ บทด้วยกันคือ

บทแรก กล่าวถึงเรื่องความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ และธนาคารโลก โดยพิจารณาบทบาทของความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ และศึกษาถึงลักษณะและแนวนโยบายของธนาคารโลกในฐานะที่มีบทบาทสำคัญในการให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ

บทที่สอง เป็นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างธนาคารโลกและประเทศไทย ซึ่งมีลักษณะความสัมพันธ์ที่สำคัญ ๒ ประการด้วยกัน คือการให้คำแนะนำในเรื่องนโยบายเศรษฐกิจและแนวทางพัฒนาเศรษฐกิจ ส่วนความสัมพันธ์ในลักษณะที่สองคือการให้กู้เงินตามโครงการเงินกู้ต่าง ๆ

บทที่สาม เป็นส่วนประกอบของบทที่สอง คือศึกษาถึงการบริหารการกู้เงินจากธนาคารโลก ทั้งนี้เพื่อประกอบการวิเคราะห์ในบทสุดท้าย

บทที่สี่ เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างธนาคารโลกและประเทศไทย เพื่อหาข้อยุติว่า ประเทศไทยควรกู้เงินจากธนาคารโลกอีกหรือไม่